

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego, Zespół Szkół nr 3 im. Janusza Korczaka w Pszczynie, rok szkolny 2023/2024

Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016r. – Prawo Oświatowe (Dz. U. z 2023r. poz. 900, 1672, 1718)
- Ustawa z dnia 7 września 1991r. – o Systemie Oświaty (Dz. U. z 2022r. poz. 2230)
- Rozporządzenie MEN z dnia 12 lutego 2019r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. poz. 325),
- Rozporządzenie MEN z 14 lutego 2017r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. poz. 356, z 2018r. poz. 1679, z 2021r. poz. 1533, z 2022r. poz. 609 i 1717, z 2023r. poz. 312)
- Rozporządzenie MEN z 9 sierpnia 2017r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2023r. poz. 1798)
- Rozporządzenie MEN z 9 sierpnia 2017r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2023r. poz. 1798)

Miejsce przechowywania: gabinet dyrektora szkoły

Sporządził (data i podpis): 08.09.2023r. Agnieszka Chrapkiewicz

Sprawdził (data i podpis): 11.09.2023r. Romana Baron

Zatwierdził (data, pieczęć i podpis dyrektora szkoły): 12.09.2023r. Grzegorz Kuczera

Spis treści

Spis treści.....	2
Założenia.....	2
Podstawowe pojęcia.....	3
Cele ogólne.....	3
Cele szczegółowe i treści programu.....	4
Blok 1 - Poznanie siebie (samopoznanie).....	4
Blok 2 - Świat zawodów i rynek pracy.....	5
Blok 3 - Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie.....	5
Blok 4 - Planowanie własnego rozwoju i podejmowania decyzji edukacyjno – zawodowej.....	6
Adresaci programu doradztwa zawodowego.....	6
Realizacja programu.....	6
Osoby realizujące program doradztwa i ich zadania.....	7
Zadania nauczycieli.....	8
Zadania instytucji współpracujących z ramach realizacji WSDZ.....	8
Metody i formy pracy.....	9
Zasoby pracy.....	9
Efekty działań WSDZ.....	10
Ewaluacja działań WSDZ.....	10
Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas 1 – 3 szkół podstawowych	11
Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas 4–6 szkół podstawowych	12
Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas 7 i 8 szkół podstawowych	12
Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla branżowych szkół I stopnia ...	15

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego obejmuje ogół działań mających na celu prawidłowe przygotowanie uczniów do podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych.

Założenia

- WSDZ to celowe, systematyczne i zaplanowane działania podejmowane przez szkołę.
- Działania realizowane są w sposób spójny zgodnie z programem realizacji na każdy rok szkolny.

- Wybór zawodu nie jest pojedynczym, decyzyjnym aktem, ale procesem rozwojowym i stanowi sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni kilku lat.
- Preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się wraz z upływem czasu.
- Na wybór zawodu wpływają głównie wartości, czynniki emocjonalne, rodzaj, poziom wykształcenia, wpływ środowiska.
- WSDZ obejmuje pracę indywidualną i grupową z uczniami, rodzicami, nauczycielami oraz ma charakter działań planowych.
- Placówka realizuje koncepcję uczenia się przez całe życie.

Podstawowe pojęcia

Działania związane z doradztwem zawodowym – ogół zaplanowanych i systematycznych działań podejmowanych przez przedszkole, szkołę lub placówkę, których celem jest przygotowanie i wspieranie uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych. Działania te obejmują m.in. zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego, zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, działania skierowane do rodziców i nauczycieli, współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Preorientacja zawodowa – ogół działań o charakterze wychowawczym, podejmowanych przez nauczycieli i rodziców, ukierunkowanych na zbliżanie dzieci w wieku przedszkolnym do środowiska pracy.

Orientacja zawodowa – ogół działań o charakterze dydaktyczno-wychowawczym ukierunkowanych na kształtowanie u uczniów klas 1 – 6 szkoły podstawowej pozytywnych i proaktywnych postaw wobec pracy i edukacji poprzez poznawanie i rozwijanie własnych zasobów oraz nabywanie wiedzy na temat zawodów i rynku pracy.

Doradztwo zawodowe – uporządkowane i zaplanowane działania mające na celu wspieranie uczniów klas 7 – 8 szkoły podstawowej i szkół ponadpodstawowych w procesie świadomego i samodzielnego podejmowania decyzji edukacyjnych, a także zawodowych.

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego (WSDZ) – celowe, uporządkowane i wzajemnie powiązane działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez daną szkołę lub placówkę w celu przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia. System powinien określać: role i zadania doradcy w ramach rocznego planu działań, czas i miejsce realizacji zadań, oczekiwane efekty, formy i metody pracy”.

Cele ogólne

- Realizacja orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego w Zespole Szkół nr3 im. Janusza Korczaka w Pszczynie.
- Przygotowanie młodzieży do podjęcia trafnych decyzji o dalszym kształceniu i aktywności zawodowej.
- Określenie predyspozycji i zainteresowań ucznia.
- Przygotowanie ucznia do samodzielności w różnych sytuacjach życiowych.
- Rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości.

- Kształtowanie gotowości do wejścia na rynek pracy.
- Rozwijanie umiejętności uczenia się przez całe życie.
- Poszerzanie własnej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
- Przygotowanie rodziców do efektywnego wspierania dzieci w podejmowaniu przez nie decyzji edukacyjnych i zawodowych.
- Wzrost świadomości u uczniów dotyczący odpowiedzialności za własną przyszłość zawodową.

Celem preorientacji zawodowej jest wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami najbliższymi ich otoczeniu, kształtowanie postawy pracy i motywacji do działania, pobudzanie i rozwijanie zainteresowań dzieci oraz stymulowanie ich pro zawodowych marzeń.

Celem orientacji zawodowej w klasach 1 – 3 jest wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji.

Celem orientacji zawodowej w klasach 4 – 6 jest poznawanie własnych zasobów, zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy, kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności, zainteresowań oraz pasji.

Celem doradztwa zawodowego w klasach 7 – 8 szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania przy wsparciu doradczym decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

Celem doradztwa zawodowego w klasach ponadpodstawowych jest zapoznanie z lokalnym rynkiem pracy, możliwościami odbywania stażu zawodowego, prawami i obowiązkami pracownika i pracodawcy, zasadami korzystania z usług Urzędu Pracy oraz placówek organizujących kursy i szkolenia, obowiązkami wobec ZUSu i Urzędu Skarbowego.

Cele szczegółowe i treści programu

W programie uwzględniono cztery obszary celów szczegółowych – jednolitych z obszarami wszystkich programów, zestawu – które wyznaczają treści programowe orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego.

Cele szczegółowe doradztwa zawodowego w szkole podstawowej sformułowane odrębnie dla czterech różnych bloków tematycznych:

Blok 1 - Poznanie siebie (samopoznanie)

Treści realizowane w tym obszarze obejmują następujące zagadnienia:

- moje mocne i słabe strony,
- zainteresowania i predyspozycje zawodowe,
- umiejętność komunikacji,
- radzenie sobie ze stresem,

- zasoby (kompetencje, zdolności),
- wartości,
- stan zdrowia,
- predyspozycje i preferencje zawodowe.

Cele szczegółowe:

- uczeń potrafi określić swoje mocne i słabe strony,
- uczeń potrafi określić swoje zainteresowania, uzdolnienia i predyspozycje zawodowe,
- uczeń potrafi zdiagnozować swoje zapotrzebowanie na informacje edukacyjne i zawodowe,
- uczeń zna zasady skutecznej komunikacji i bariery, które ją ograniczają, określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji,
- zna wartość pracy.

Blok 2 - Świat zawodów i rynek pracy

Treści realizowane w tym obszarze obejmują następujące zagadnienia:

- klasyfikacja zawodów i ich charakterystyka,
- zawody przyszłości, zawody nowe i deficytowe,
- charakterystyka rynku pracy,
- kształtowanie postaw przedsiębiorczych,
- kwalifikacje i kompetencje na rynku pracy,
- autoprezentacja,
- drogi dojścia do zawodu.

Cele szczegółowe:

- uczeń wymienia zawody przyszłości, zawody deficytowe i te, które od niedawna funkcjonują na polskim rynku pracy,
- uczeń zna wymagania, środowisko pracy i czynności interesujących go zawodów,
- uczeń wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody,
- uczeń zna drogi zdobywania wybranych zawodów,
- uczeń uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka,
- uczeń porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców,
- uczeń potrafi dokonać autoprezentacji,
- uczeń zna kompetencje kluczowe.

Blok 3 - Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Treści realizowane w tym obszarze obejmują następujące zagadnienia:

- znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się,
- wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.

Cele szczegółowe:

- uczeń analizuje oferty szkolnictwa ponadpodstawowego i wyższego pod kątem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji,
- uczeń analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznanych własnych zasobów,
- uczeń charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaszkolnej w Polsce,
- uczeń określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

Blok 4 - Planowanie własnego rozwoju i podejmowania decyzji edukacyjno – zawodowej.

Treści realizowane w tym obszarze obejmują następujące zagadnienia:

- możliwości wyboru drogi zawodowej i edukacyjnej po ukończeniu szkoły podstawowej,
- czynniki planowania kariery edukacyjno – zawodowej,
- tworzenie Indywidualnych Planów Działania,
- planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego,
- podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całonocnego poradnictwa kariery.

Cele szczegółowe:

- uczeń zna czynniki potrzebne do planowania kariery edukacyjno – zawodowej,
- uczeń potrafi opracować swój własny plan kariery zawodowej na podstawie swoich poznanych zasobów IPD,
- uczeń rozumie potrzebę dalszego kształcenia, kształcenia ustawicznego,
- uczeń realizuje marzenia,
- uczeń podejmuje decyzje o dalszej drodze edukacyjnej.

Adresaci programu doradztwa zawodowego

Adresatami programu są uczniowie Zespołu Szkół nr3 im. Janusza Korczaka w Pszczynie, rodzice uczniów, nauczyciele.

Realizacja programu

Program będzie realizowany sukcesywnie:

- w klasach I-III w formie orientacji zawodowej – wycieczki, konkursy, gry, pokazy, spotkania z przedstawicielami zawodów,
- w klasach IV-VI w formie orientacji zawodowej na godzinach wychowawczych i w ramach lekcji przedmiotowych,
- klasy VII i VIII będą uczestniczyć w obowiązkowych lekcjach z doradztwa zawodowego, (realizacja programu doradztwa zawodowego), udział w wycieczkach zawodoznawczych, prelekcjach i spotkaniach, konkursach,
- program przewiduje też pomoc zainteresowanym rodzicom (konsultacje indywidualne, prelekcje).

Osoby realizujące program doradztwa i ich zadania

Dyrektor szkoły - odpowiedzialny za realizację działań doradztwa zawodowego, wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu orientacji zawodowej oraz doradztwa zawodowego w szkole, a instytucjami zewnętrznymi.

Doradca zawodowy – realizacja scenariuszy z doradztwa zawodowego, indywidualne rozmowy z uczniami i rodzicami, pomoc w rozpoznawaniu predyspozycji uczniów, organizacja konkursów, prowadzenie tablicy informacyjnej, gromadzenie literatury, przedstawianie aktualnych informacji z rynku pracy i rynku edukacyjnego, pomoc w trafnym wyborze dalszej drogi zawodowej, współpracuje ze specjalistami z poradni psychologiczno-pedagogicznych, instytucjami działającymi na rynku pracy i partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego w celu realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego, tworzenie IPD, prowadzenie zajęć w klasach 7 – 8.

Pedagog, Psycholog - realizacja scenariuszy zajęć, pomoc w samopoznaniu, prowadzenie doradztwa zawodowego w klasach 1 – 6 SP, określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów, włączają treści z zakresu orientacji zawodowej i zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów, współpracują z wychowawcami klas w ramach realizowania działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów, włączają się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z pracy specjalisty).

Wychowawcy - określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów; eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego, włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego, realizują tematy związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych, wskazują uczniom dzieci, współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej, współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciel bibliotekarz - gromadzenie aktualnych publikacji, kącik zawodoznawczy, współpracuje z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym, opracowuje, aktualizuje i udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego.

Nauczyciel informatyki – programy komputerowe z doradztwa zawodowego. Pozostali nauczyciele uczący różnych przedmiotów-korelacja międzyprzedmiotowa, (podstawa programowa). Analiza programów nauczania poszczególnych przedmiotów w pozwala także włączyć nauczycieli w omawianie zagadnień z poradnictwa zawodowego. Podział zadań wg. kompetencji, wiedzy, doświadczenia i umiejętności w zakresie doradztwa zawodowego. Koncepcja edukacji poprzez przedmiotowej, treści z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego integrowane są z treściami realizowanymi w ramach innych przedmiotów.

Nauczyciele-wychowawcy w świetlicy szkolnej - włączają w zajęcia realizowane w świetlicy szkolnej treści z zakresu orientacji zawodowej, organizują w sali kąciki zawodoznawcze.

Pielęgniarka szkolna - organizuje dla uczniów spotkania dotyczące dbania o zdrowie i bezpieczeństwo oraz kształtowania właściwych nawyków – adekwatnych do zawodów wybieranych przez uczniów, pogadanki o przeciwwskazaniach do wykonywania zawodów.

Zadania nauczycieli

Bieżąca obserwacja pracy ucznia i osiągniętych przez niego efektów pod kątem predyspozycji do nauki danego przedmiotu oraz pomoc w określeniu mocnych i słabych stron ucznia:

- rozwijanie indywidualnych uzdolnień i zainteresowań uczniowskich,
- systematyczna kontrola efektów nauczania (próbne egzaminy, motywujący system oceniania itp.),
- realizacja obszarów doradztwa zawodowego w kontekście realizacji podstawy programowej,
- przekazywanie informacji o zastosowaniu i przydatności danych treści nauczania w różnych dziedzinach życia(informacje pomocne w wyborze zawodu).

Zadania instytucji współpracujących z ramach realizacji WSDZ

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna: diagnoza uzdolnień poznawczych i predyspozycji zawodowych konsultacje indywidualne na terenie szkoły i poradni dla uczniów i rodziców prowadzenie dla uczniów zajęć grupowych z doradztwa zawodowego,
- Szkoły ponadpodstawowe: LO, Technika, Szkoły Branżowe I Stopnia: udział młodzieży w Dniach otwartych szkół, w targach szkół, lekcjach pokazowych, prelekcjach organizowanie imprez o charakterze zawodoznawczym - udzielanie informacji na temat oferty edukacyjnej i zawodowej oraz zasad rekrutacji,
- Ośrodek Rozwoju Edukacji: materiały metodyczne, dydaktyczne, publikacje, multimedialne,
- Cechy Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości, Izby Rzemieślnicze: udostępnianie informacji o organizacji praktycznej nauki zawodu w rzemiośle, wyszukiwanie pracodawców (rzemieślników, u których uczniowie w przyszłości mogą realizować praktyczną naukę zawodu),
- Centrum Kształcenia Praktycznego (CKP): organizowanie dla uczniów lekcji zawodoznawczych, informowanie uczniów ostatnich klas o możliwości odbywania zajęć praktycznych lub praktyk zawodowych wycieczki dla dzieci w celu poznania pracowni zawodoznawczych,
- Wyższe uczelnie: warsztaty dla młodzieży z zakresu planowania kariery edukacyjno-zawodowej,
- Pracodawcy: spotkania z przedstawicielami różnych zawodów, wycieczki do firm, instytucji.

Metody i formy pracy

Metody pracy dla uczniów:

- zajęcia warsztatowe,
- analiza przypadku,
- rozmowy doradcze,
- metody testowe,
- burza mózgów,
- mini wykład,
- plakat,
- skojarzenia,
- wycieczki zawodoznawcze,
- konkursy plastyczne dotyczące planowania kariery,
- spotkania z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych, przedstawicielami różnych zawodów, Udział w Targach Edukacyjnych Szkół,
- spotkania z absolwentami szkoły – losy absolwentów,
- pogadanki, prelekcje, konkursy,
- gry i zabawy.

Formy adresowane do rodziców:

- zapoznanie rodziców z programem doradztwa zawodowego w szkole, pogadanki, prelekcje,
- udostępnianie informatorów szkół ponadpodstawowych i literatury z zakresu doradztwa zawodowego,
- indywidualne rozmowy z pedagogiem, doradcą zawodowym, psychologiem, wychowawcą,
- wykorzystanie doświadczeń rodziców w zakresie mobilności zawodowej,
- organizacja prelekcji, pogadek na zebraniach rodziców z doradcą zawodowym,
- przekazywanie na bieżąco informacji dotyczących kierunków kształcenia zawodowego w szkołach technicznych rekrutacji do szkół, zawodów przyszłości, targów edukacyjnych.

Zasoby pracy

- Filmy o zawodach
- Informatory o zawodach i kierunkach kształcenia, typach szkół
- Testy do badań indywidualnych i grupowych, kwestionariusze zainteresowań i uzdolnień
- Filmy instruktażowe
- Multimedialne programy komputerowe, np. Piramida Kariery, Mocne i Słabe strony, Predyspozycje zawodowe
- Prezentacje multimedialne
- Tablica informacyjna
- Zakładka na stronie internetowej szkoły z doradztwa zawodowego.

Efekty działań WSDZ

Uczeń:

- Uczeń umie współpracować w grupie
- Potrafi samodzielnie zaplanować własną drogę kariery
- Zna swoje predyspozycje zawodowe
- Potrafi rozwijać zainteresowania
- Zna kwalifikacje i kompetencje na rynku pracy
- Rozumie zależność wyboru zawodu od zainteresowań
- Zna zawody, wartość pracy
- Zna swoje zainteresowania, zdolności, umiejętności
- Zna ofertę edukacyjną szkół ponadpodstawowych i dokonuje świadomego, trafnego wyboru zawodu
- Potrafi współpracować w grupie jest przygotowany do roli pracownika
- Potrafi przyjmować różne role społeczne i zawodowe
- Rozumie konieczność ustawicznego kształcenia
- Rozwija kompetencje kluczowe.

Szkoła:

- Konkurencyjność szkoły, poprawa jej wizerunku, poprawa jakości pracy szkoły
- Przygotowanie ucznia do pełnienia ról społecznych, zawodowych
- Podniesienie świadomości rangi doradztwa zawodowego
- Trafne wybory edukacyjne uczniów
- Świadomi siebie uczniowie, mają większą motywację do nauki, pracy (przyczyni się do lepszych wyników nauczania).

Ewaluacja działań WSDZ

- Indywidualne rozmowy z uczniami, rodzicami, wychowawcami - pogadanki
- Informacje –burza mózgów
- Rozmowy powinny dotyczyć tego, czy WSDZ:
- Uwzględnia potrzeby rozwojowe uczniów, rodziców, nauczycieli
- Rozwija ich wiedzę i umiejętności
- Kształtuje postawy i zachowania
- Buduje kompetencje osobiste i społeczne
- Angażuje wszystkich pracowników szkoły
- Angażuje instytucje zewnętrzne, rodziców
- Analiza prowadzonej dokumentacji uczniów korzystających z porad i informacji zawodowych.

Załącznik nr1 Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas 1 – 8 szkół podstawowych

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas 1 – 3 szkół podstawowych

Poznanie siebie

Uczeń:

1. opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
2. prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
3. podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
4. podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
5. podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

1. odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
2. podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
3. opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
4. omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
5. opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
6. posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

1. uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
2. wskazuje treści, których lubi się uczyć;
3. wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

1. opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
2. planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
3. próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas 4–6 szkół podstawowych

Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

1. określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
2. wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
3. podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
4. prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

1. wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
2. opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
3. podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
4. posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
5. wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

1. wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
2. wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
3. samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

1. opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;
2. planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
3. próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas 7 i 8 szkół podstawowych

Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

1. określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
2. rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);
3. dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
4. rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
5. rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
6. określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
7. określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

1. wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;
2. porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
3. wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;
4. uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
5. analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy;
6. wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
7. dokonuje autoprezentacji;
8. charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.

Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

1. analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
2. analizuje kryteria rekrutacyjne do szkół ponadpodstawowych w kontekście rozpoznania własnych zasobów;
3. charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;
4. określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

1. dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;
2. określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;

3. identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;
4. planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

Załącznik nr 2 Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla branżowych szkół I stopnia

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla branżowych szkół I stopnia

Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

1. sporządza bilans własnych zasobów na podstawie dokonanej autoanalizy („portfolio”);
2. określa obszary do rozwoju edukacyjno-zawodowego i osobistego;
3. określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
4. rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
5. analizuje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe) w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;
6. określa własny system wartości, w tym wartości związanych z pracą i etyką zawodową.

Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

1. analizuje informacje o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy oraz funkcjonujących na nim zasadach w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych;
2. określa zawody i stanowiska pracy, dla których bazę stanowią jego kwalifikacje, z uwzględnieniem zawodów przyszłości i zapotrzebowania rynku pracy;
3. porównuje formy zatrudnienia i możliwości funkcjonowania na rynku pracy jako pracownik, pracodawca lub osoba
4. prowadząca działalność gospodarczą w obszarze, w którym się kształci, oraz analizuje podstawy prawa pracy, w tym rodzaje umów o pracę, sposoby ich rozwiązywania, prawa i obowiązki pracownika;
5. konfrontuje własne zasoby ze zidentyfikowanymi potrzebami i oczekiwaniami pracodawców oraz wymaganiami rynku pracy;
6. określa znaczenie i wskazuje możliwości odbycia stażu zawodowego lub zdobycia zatrudnienia z wykorzystaniem dostępnych form aktywizacji zawodowej;
7. sporządza i aktualizuje dokumenty aplikacyjne zgodnie z wymaganiami pracodawców;
8. przygotowuje się do zaprezentowania siebie i swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej;
9. charakteryzuje przebieg procesu zakładania własnej działalności gospodarczej oraz instytucje wspomagające zakładanie własnej działalności gospodarczej;
10. charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.

Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

1. korzysta ze źródeł informacji dotyczących dalszego kształcenia i doskonalenia zawodowego formalnego, pozaformalnego i nieformalnego;

2. analizuje możliwości uzupełniania, poszerzania i uzyskiwania nowych kwalifikacji zawodowych w ramach krajowego i europejskiego systemu kwalifikacji;
3. określa korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym;
4. analizuje możliwości kontynuowania nauki.

Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

1. ustala swoje cele, zadania i działania w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;
2. sporządza indywidualny plan działania – planuje różne warianty ścieżek edukacyjno-zawodowych na podstawie bilansu własnych zasobów i wartości oraz informacji na temat rynku edukacji i rynku pracy, przewidując skutki własnych decyzji;
3. dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej zgodnie z posiadanymi zasobami i określonymi celami zawodowymi.